

**Приватне акціонерне товариство
«Приватний вищий навчальний заклад
«Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій»**

Кафедра права та публічного управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи
“ *Д. Є. Швець* ”
_____ Д. Є. Швець
_____ 2021 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 7 Етика та доброчесність в правничій професії

Освітньо-професійна програма
Спеціальність:

«Право»
081 «Право»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

2021 – 2022 навчальний рік

Мова викладання: українська

Прізвище, ім'я та по-батькові викладача(ів)/розробника(ів):

Манжура Володимир Іванович, доцент кафедри права та публічного управління

Електронна адреса викладача(ів):

Дні занять за розкладом згідно з розкладом

Графік консультацій (он-лайн консультації) згідно з графіком

Сторінка курсу в Moodle : http://moodle.zieit.zp.ua/course/view.php?id=_____

Силабус схвалено на засіданні кафедри
права та публічного управління

Протокол від « 01 » вересня 2021 року № 1
Завідувач кафедри ППУ доц., к.ю.н. Гулевська Г. Ю.

Гулевська Г. Ю. (Гулевська Г. Ю.)

Силабус погоджено
Начальник навчального відділу

О. В. Сташкевічус О. В. Сташкевічус

1. Опис дисципліни

Анотація дисципліни (Призначення навчальної дисципліни)	<p>Вивчення дисципліни «Етика та добросесність в правничій професії» сприяє процесам формування світогляду та морально-етичних поглядів працівників юридичної сфери, спрямовуючи їх на дотримання норм моралі, забезпечення справедливості, захисту прав, свобод, людської честі та гідності. Саме тому вивчення даної дисципліни виступає важливим елементом освітніх процесів по підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 081 «Право».</p> <p>Моральність як обов'язкова умова діяльності правника має бути пріоритетною, бо він має справу, пов'язану з життям і смертю, честю та гідністю людини. Особливої гостроти моральні вимоги до представників юридичного фаху набувають в часи звернення суспільства до правових гуманітарних цінностей, до проблем розбудови суспільства та держави на правових засадах. Кінцевим результатом професійної інкультурації майбутнього фахівця є особистість, здатна відтворювати норми та правила професійної юридичної культури.</p>
Мета вивчення	<p>Курс має на меті показати студентам приклади практичного застосування професійної етики та сформуванню у студентів ставлення до професійної етики як до цінності, яка має засадниче значення як для кожного правника, так і для суспільства, яке засновується на повазі і захисті прав людини, верховенстві права та демократії.</p>
Завдання навчальної дисципліни	<ul style="list-style-type: none">- засвоєння основних понять та інститутів професійної етики;- вивчення основних морально-етичних норм, що регулюють професійну службову діяльність, правил встановлення підстав для прийняття правових рішень;- оволодіння навиками осмислення та аналізу правозастосовної практики відповідно до етичних стандартів;- формування навичок використання набутих знань для вирішення практичних ситуацій у професійній діяльності;- усвідомлення значимості майбутньої професії.
Пререквізити	<p>Програма курсу враховує набуті студентами знання під час опанування положень навчальних курсів:</p>
Результати навчання	<p>РН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.</p> <p>РН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</p> <p>РН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>РН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>РН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.</p> <p>РН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p> <p>РН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>

2. Обсяг та ознаки навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів– 3	Галузь знань: 08 «Право»	Обов’язкова	
Модуль – 1	Спеціальність: 081 «Право» Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Ступінь вищої освіти: «бакалавр»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		10 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		в т. ч. індивідуальні завдання	
		30 год.	40 год.
Вид контролю: залік			

3. Дидактична карта дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	П	лаб	інд		с.р.	о	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Місія правничої професії, академічна доброчесність та професійна компетентність – основа майбутньої доброчесності правника.	18	2	4	-	6	6	18	2			8	8
Тема 2. Система законодавчого забезпечення та корпоративного регулювання моральності та доброчесності представників правничої професії в Україні.	18	2	4	-	6	6	18	2		-	8	8
Тема 3. Етичні стандарти та доброчесність суддівського корпусу	18	2	4	-	6	6	18		2	-	8	8
Тема 4. Етика та доброчесність в діяльності прокуратури.	18	2	4	-	6	6	18	2		-	8	8
Тема 5. Моральні дилеми, принципи та стандарти в діяльності адвокатури.	18	2	4	-	6	6	18		2	-	8	8
Усього годин	90	10	20	-	30	30	90	6	4	-	40	40

Самостійна робота

Зміст самостійної роботи з дисципліни «Етика та доброчесність у правничій професії» складають:

1. Опрацювання теоретичних питань курсу.
2. Опрацювання нормативних джерел, навчальної та наукової літератури.
3. Підготовка доповідей, повідомлень та рефератів із обраної тематики.
4. Виконання завдань для самоконтролю, зокрема і вирішення практичних кейсів
5. Аналіз судової практики;
6. Робота з інформаційними ресурсами, перегляд рекомендованих художніх і документальних фільмів, їх аналіз з точки зору відповідних правових стандартів
7. Написання аналітично-правового есе
8. Підготовка до наукових дискусій і дебатів
9. Підготовка до модульного контролю та екзамен

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден.	Заоч.
1	Місія правничої професії, академічна доброчесність та професійна компетентність – основа майбутньої доброчесності правника.	12	16
2	Система законодавчого забезпечення та корпоративного регулювання	12	16

	моральності та доброчесності представників правничої професії в Україні.		
3	Етичні стандарти та доброчесність суддівського корпусу	12	16
4	Етика та доброчесність в діяльності прокуратури.	12	16
5	Моральні дилеми, принципи та стандарти в діяльності адвокатури.	12	16
Усього		60	80

4. Індивідуальні завдання

Перелік рекомендованих тем для індивідуальних науково (навчально)- дослідних завдань:

1. Особливості моральної культури юриста.
2. Проблеми профілактики морально-професійних деформацій юристів.
3. Етика судового процесу.
4. Моральні вимоги до судді.
5. Особливості судової практики: моральна та правова характеристика.
6. Моральний зміст вироку.
7. Морально-етична характеристика взаємовідносин суб'єктів судового процесу.
8. Моральна культура захисника.
9. Етичні межі захисту.
10. Основні принципи адвокатської етики.
11. Етика укладення угоди про надання правової допомоги.
12. Етичні засади адвокатської діяльності як результат вияву її специфіки.
13. Етичні вимоги до адвокатів.
14. Відповідальність за порушення Правил адвокатської етики.

5. Методи навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні вправи. 2. Індуктивні (вивчення явищ від одиничного до загального), дедуктивні (вивчення явищ від загального окремого). 3. Проблемно-пошукові, дослідницькі, евристичні, аналітичні.
6. Система контролю та оцінювання	<p>Система складається з поточного, модульного та підсумкового контролю.</p> <p>Поточний контроль здійснюється у кожній академічній групі й полягає в наступному:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибіркове усне опитування студентів на заняттях. 2. Фронтальне стандартизоване опитування за тестами протягом 5-10 хв. 3. Фронтальна перевірка виконання домашніх завдань. 4. Виклик до дошки окремих студентів для самостійного розв'язання задач, письмові відповіді на окремі запитання. 5. Оцінка активності студента в процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей тощо. <p><i>Модульний контроль</i> проводиться на відповідному до навчального графіку тижні. Формою проведення модульного контролю є виконання завдань роботи, оформленої письмово. Тривалість складання студентом модульної контрольної роботи не перевищує двох академічних годин. Максимальний рейтинговий бал при цьому не перевищує 40 балів.</p> <p><i>Підсумковим контролем</i> засвоєння дисципліни є залік. У відповідності до Стандарту підприємства підсумковий контроль автоматично проставляється як сума рейтингових балів поточного та модульного контролю. У разі недостатньої кількості балів (<60) та мінімально необхідної кількості балів поточного контролю (від 20</p>

	<p>балів) студент складає залік у письмовій формі за завданнями, що розроблені викладачем, згідно з розробленим навчальним відділом розкладом. Кількість максимальних рейтингових балів становить 40. Ці бали замінюють рейтингові бали модульного контролю, та у разі достатньої кількості з поточним контролем ставиться оцінка.</p>
<p>7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання</p>	<p>З метою якісної підготовки фахівців кожному студенту на базі ОЦ ЗІЕІТ надається спеціально сформований та схвалений рішенням кафедри програмно-апаратний комплекс навчально-методичного забезпечення, що містить наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обліковий запис (профіль користувача) на сервері обчислювального центру, що забезпечує санкціонований вхід до комплексу, регламентує певні права та правила користування, надає можливість контролю над відвідуванням; - комплект навчально-методичного матеріалу, що містить у повному обсязі методичне забезпечення, базову та допоміжну літературу. <p>Самостійна робота може виконуватись як у ОЦ ЗІЕІТ, так і у інших зручних місцях для студента, у час, вільний від основного навчання та за умови наявності у нього персонального комп'ютера з відповідним програмним забезпеченням.</p>
<p>8. Політика дисципліни</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. • Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. • Здобувачі вищої освіти мають право скласти залік автоматично у випадку, якщо впродовж семестру такі здобувачі набрали 60-100 балів. • Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. • Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль					Модульний контроль	Підсумковий рейтинг
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Питання до заліку:

1. Місія правничої професії.
2. Забезпечення етичних стандартів правників. Самоврядність. Правнича освіта.
3. Правнича освіта та формування етичних навичок.
4. Теоретичні аспекти розмежування особистої, теоретичної та професійної етики.
5. Основні етичні теорії (утилітаризм, деонтологія, етика чеснот).
6. Формування етичних навичок та навичок доброчесності в «проміжний період».
7. Механізм забезпечення етики та доброчесності в професіях не пов'язаних з системою правосуддя.
8. Доброчесність та органи правопорядку.
9. Довіра до суду та суддівська етика.
10. Доброчесність як кваліфікаційна вимога до судді.
11. Бангалорські принципи поведінки суддів.
12. Вища рада правосуддя та проблеми, пов'язані із її діяльністю.
13. Проблеми самоврядності суддівської професії.
14. Громадська рада доброчесності.
15. Місце прокуратури в системі органів влади. Історія та сучасність.
16. Місія прокуратури.
17. Вимоги професійної етики прокурорів. Відмінність від професійної етики суддів.
18. Незалежність прокурора (внутрішня й зовнішня).
19. Дотримання правил етики прокурором (в роботі й поза нею).
20. Прокурорське самоврядування.
21. Місія адвокатури.
22. Інституційні гарантії діяльності адвокатури.
23. Вимоги професійної етики адвокатів. Відмінність від професійної етики суддів та прокурорів.

24. Європейські стандарти адвокатської етики та українські Правила адвокатської етики.
25. Незалежність, конфіденційність, інтереси клієнта, конфлікт інтересів, відносини з судом, ототожнення адвоката з клієнтом.
26. Адвокатське самоврядування та проблеми притягнення до дисциплінарної відповідальності.

11. Рекомендована література:

Нормативно-правові акти:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Правила адвокатської етики від 09.06.2017 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09- pravila-2017_596f00 dda53cd.pdf

Основна:

1. Бевзюк І. М. Професійна комунікативна компетентність майбутнього прокурора: навч. посіб. / І. М. Бевзюк, Л. М. Ширяєва; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К.: Правова єдність: Алерта, 2014. 223 с.
2. Малахов В. А. Етика: курс лекцій / Віктор Малахов. Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія", 2014. 213 с.
3. Петришин О. В. Юридична деонтологія: посіб. для підгот. до заліків та іспитів / О. В. Петришин, О. В. Зінченко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2017. 83 с.
4. Професійна етика юриста: навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
5. Професійна етика юриста: підручник / [В. С. Бліхар та ін.; за ред. проф. В. С. Бліхара]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів; Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2016. 357 с.
6. Професійна етика прокурора: зб. нормат. - прав. актів; за заг. ред. О. М. Литвака. Київ: 2015. 260 с.
7. Сливка С. С. Юридична деонтологія: підручник / С. С. Сливка; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Ін-т права та психології. [6-те. вид.]. К.: Атіка; Х.: Право, 2015. 295 с.
8. Юридична деонтологія: підручник / [С. П. Погребняк та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України О. В. Петришина; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2014. 245 с.

Додаткова:

1. Барабаш Т.О. Актуальні питання адвокатської етики та відповідальності за її порушення. Проблеми законності. 2019. Вип. 145. С. 205–214.
2. Етика правника: збірка тез доповідей і повідомлень учасників круглого столу (21 листопада 2019 р.) / за ред. Т. Б. Вільчик, Я. О. Ковальової. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 307 с.
3. Меліхова Ю.А. Морально-професійна культура судді: історія і сучасність: монографія / Ю. А. Меліхова; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2015. 217 с.
4. Чупринський Б. О. Філософсько-правові аспекти формування професійної культури майбутніх юристів: монографія / Б. О. Чупринський; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк: Захарчук В. В., 2012. 140 с.
5. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії. URL: <http://tomorrowlawyer.org/wp-content/uploads/2017/03/%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%8F.pdf>
6. Яновська О. Співвідношення мети та засобів як етична проблема адвокатської діяльності. URL: <http://tomorrowlawyer.org/spivvidnoshenya-meti-ta-zasobiv-yak-eti/>

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>